

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R.P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère

Mogvntiæ, 1617

Cap. 2. De materia Sacramenti Eucharistiæ vniuerse,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78332](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78332)

nobis passum: tum demum id quod tantum est res, nempe gratia, quam hoc sacramentum susceptum causat in anima: præfiguratum est nonnunquam ratione primi: vt per sacrificium Melchisedech, qui obtulit panem & vinum Genes. 14. nonnunquam ratione secundi, vt sacrificia omnia legis Mosaicæ: præsertim sacrificium expiationis, quod erat solemnissimum (de quare in cap. 9. epist. ad Hebræos) nonnunquam ratione tertii: vt manna, quod sicut habebat in se omnem saporis suauitatem, Sapient. 16. ita & gratia huius sacramenti plene reficit mentem. Nonnunquam denique ratione illorum omnium vt Agnus Paschalis, prout ipse D. Thomas satis clare explicat: indeque infert eam esse præcipuam huius sacramenti figuram. Porro quo modo ex iisdem figuris contra hæreticos probetur præsentia corporis Christi in Eucharistia, videre est apud Bellarm. lib. 1. De Eucharistia cap. 3.

CAPVT II.

De materia sacramenti Eucharistie, ac primo vniuersæ.

SUMMARIUM.

11. *Materia Eucharistie, panis & vinum.*
12. *Panis consecrari potest prius tempore quam vinum: & ad validitatem consecrationis vnius eorum, non est necessarium sequi consecrationem alterius.*
13. *Illicita est nihilominus consecratio, quam non sequitur consecratio alterius.*
14. *Excusatio illius à peccato, qui per ignorantiam inculpabilem, aut ob scandalum, vel mortis periculum: consecrat panem non consecrato vino, vel contra.*
15. *Nullo modo licere potest directe intentari consecratio vnius partis Eucharistie sine alia.*
16. *De necessitate huius sacramenti est, vt Sacerdos præsentem habeat materiam consecrandam: & qualiter præsens esse debeat.*
17. *Explicatio difficultatis: An certa determinataque quantitas sit de necessitate sacramenti Eucharistie.*
18. *Responsio affirmatiua ad aliam difficultatem de necessitate intentionis ministrum, consecrandi particularem materiam ante se præsentem, cum aliquot corollariis inde deductis.*
19. *Quando censenda sint consecrate hostie, quarum non meminit Sacerdos dum consecrat: & quod ex defectu intentionis, non censantur consecrata gutta qua in calice apparent separata.*
20. *Non alius panis, quam triticeus est materia Eucharistie: & quid si in illius confectioe, sit farina triticeæ admixta alia alterius generis.*
21. *Requisita in pane factio ex farina triticea, vt censeatur idonea materia Eucharistie.*
22. *Non est quidem de necessitate sacramenti, vt talis panis sit azymus: est tamen de necessitate præcepti in Ecclesia Latina: & contra, in Ecclesia Græca.*
23. *Consecrationis sanguinis Christi materia est vinum de vite: cuiuscunque sit generis.*
24. *Non item expressum ex fructibus aut herbis: aut adhuc existens in vuis, aut ex eis non maturis expressum.*
25. *Aut conuersum in acrum, aut sapa vel lora, & quid de vino acescente, aut congelato.*
26. *Admiscenda est aqua vino in Eucharistia, de necessitate tantum præcepti.*
27. *Seruanda in tali admixtione.*

CONSIDERABIMUS primo absolute materiam sacramenti Eucharistie. 2. particulariter materiam consecrationis corporis Domini. 3. materiam consecrationis sanguinis.

PRIMA PARS CAPITIS.

De proposta materia absolute.

- II. QVÆRI POTEST PRIMO, Quam sit talis materia? Ad quod respondetur de fide tenendum esse, quod sit panis & vinum. In his enim Christum cōsecrasse

corpus & sanguinem suum patet ex Euangelica historia: quæ dicit acceptum panem benedixisse; similiter & calicem, in quo contentum fuisse vinum constat, ex eo quod Dominus ipse illud ante consecrationem vocat generationem vitis Luca 22. & post cōsecrationem gentem vitis Matth. 26. & Marci 14. Accedit definitio Ecclesiæ in Concil. Lateranensi relata in cap. Firmiter, De summa Trinit. & fide Cathol. §. Vna vero: & in Concil. Florent. in instruct. Armen. & in aliis quæ commemorat Suarez *dispur. 43. sect. 1.* Vbi addit Patrum autoritates, & rationes Scholasticorum, quibus ij ostendunt talem materiam huic sacramento congruentem esse.

QVÆRI SECUNDO POTEST, An necessarium sit, vtramque eam materiam concurrere ad perficiendum hoc sacramentum. Ad quod Suarez in sequenti sect. 2. respondet tribus propositionibus. Prima est, vnam ex illis materiis, prius tempore consecrari valide, quam alteram. Hanc, factum Christi satis confirmat. Nam antequam ipse consecraret calicem, dixit: Hoc est corpus meum; & verum dixit. Ergo ex vi veritatis formæ vna materia prius tempore consecratur, quam altera. Confirmat quoque recepta Ecclesiæ consuetudo, quæ statim ac perfecta est consecratio corporis Domini, ipsum proponitur populo adorandum. Ceterum etiam valida esset consecratio vini facta ante consecrationem panis: grauius tamen peccaret qui illam proponeret, tanquam recedens à Christi exemplo, & à recepto Ecclesiæ vniuersalis vsu. De qua re post Sotum idem Suarez circa finem eiusdem sectionis.

Secunda propositio est, Ad validitatem consecrationis vnius partis materiæ, non esse necessarium valtera pars consecratur, sed posse vnam partem sine altera consecrari, ita vt factum teneat. Hæc sequitur ex præcedenti: quia si panis prius tempore consecratur, quæ vinum, manebit corpus Christi, quantumcumque sine per ignorantiam, siue per obliuionem, aut incuriam, siue per malitiam non adiungatur consecratio vini. Neque enim corpus Christi sub speciebus panis, pendet ex præsentia sanguinis sub speciebus vini: cum de fide sit seruari species panis consecratus, etiam si consumptæ sint species vini simul consecrati.

Tertia propositio est, Illicitam esse vnius materiæ consecrationem sine consecratione alterius. Hæc (quæ Theologorum communis est vt notat Suarez) probatur per illud quod in cap. Competimus, De consecr. dist. 2. sic dicitur de hoc sacramento. Diuisio vnius eiusdemque mysterij, sine grandi sacrilegio non potest provenire. Item per communem Ecclesiæ vsum cui talis consecratio aduerteretur. Ad demum per illam rationem: quod diuinum sacrificium non sit mutilandum. Iam licet vnius materiæ consecratio non sit de necessitate alterius; vtraque tamen est de integritate sacrificij, quod peragitur dum hoc sacramentum perficitur. Ad quod confirmandum faciunt verba Concilij Trid. sess. 22. cap. 1. ante relatum num. 9. sicut & illa quæ in ead. sess. can. 2. habentur. Si quis dixerit illis verbis, Hoc facite in meam commemorationem, Christum non instituisse Apostolos Sacerdotes: aut non ordinasse, vt ipsi alique Sacerdotes offerrent corpus & sanguinem suum, anathema sit. Quibus verbis indicatur illud, quod omnes Theologos censere, & cōmunem Ecclesiæ vsum ostendere notat Suarez *dispur. 43. sect. 2. conclus. 3.* nempe ex diuina institutione vtramque partem materiæ huius sacramenti esse de substantiali integritate sacrificij inconcussa à Christo instituti. Indicatur pariter præceptum esse Christi, per quod diuino iure illicitum sit hoc sacramentum cōfici in vna materia sine alia. Quod etiam Suarez *ibid. conclus. 2. versus finem attingit.*

QVÆRI TERTIO POTEST, Vtrum sit ita necessaria vtraque materia iure diuino, vt propter nullam causam, liceat in altera tantum sacramentum hoc conficere, etiam ex summi Pontificis dispensatione. Hoc, quia paucis expediti potest, relinquemus plenioribus illius explanationem videndam apud eundem Suarezium in sequenti sect. 4. contenti indicare aliquot documenta pro praxi vtilia quæ ipse persequitur latius.

Primum est: à peccato transgressionis prædicti iuris diuini prohibentis vnam materiæ partem huius sacramen-

ti consecrati absque alia, excusare inadherentiam inculpabilem, qualis censetur illa, qua interdum accidit, ut quis bona fide putans se ponere vinum in calice, ponit aquam, & sic consecrat in solo pane, & postquam deprehendit esse in calice aquam non potest reperiri vinum, aut certe (in quo est moralis impotentia) quæri non potest sine magno scandalo, aut sine evidenti periculo vite: Tunc enim ob tantum incommodum declinandum, potest non querere: præsertim cum id non sit velle facere sacrificium non integrum: sed permittere ut vna pars materiæ maneat consecrata sine alia, & excusabile est in talibus casibus. Sicut enim ex communi sententia, Sacerdos excusatur, si post consecrationem vini intelligens in eo esse venenum, ipsum non sumat: etiam si fortasse non possit habere aliud vinum quod consecret: cum tamen teneatur sicut in vtraque specie sacramentum hoc consecrare, ita & in vtraque illud sumere. Hinc Suarez addit, à peccato excusari Sacerdotem, qui post consecratam hostiam ob evidens periculum mortis eam consumeret, & consecratione calicis omissa, fugeret. Bene tamen subiungens id intelligendum esse per se, ex vi præcepti quo Sacerdoti Missæ sacrificium celebrandi obligatio imponitur communicandi sub vtraque specie. Nam potest ratione scandali, vel contemptus religionis Christianæ, teneri ad sacrificium perficiendum cum illo periculo.

Secundum documentum est: Illicitum esse de se, formaliter directeque intendere sacrificij mutilationem prædicto præcepto prohibitam. Ipsum enim, cum sit vniuersale negatiuum, reddit talem intentionem intrinsece malam: vtpote directe repugnantem Dei voluntati, quam tale præceptum declarat, esse pro semper. Ita vt ne quidem merus mortis, prout idem Suarez vult, excuset à peccato eum cui mors intentatur, nisi ad communicandum infirmum consecret panem absq; consecratione vini, quod non potest facile tunc haberi. Ratio est: quia nequit id facere, quin formaliter, directeque intendat mutilare sacrificium, contra Dei perpetuam voluntatem cognitam.

Tertium documentum est: Nulla de causa non modo priuata, sed nec publica, licitum esse Sacerdoti directe vnam materiæ partem propria autoritate consecrare sine alia. Ratio est: quia multum refert ad Dei cultum & reuerentiam huius sacramenti, vt talis licentia non permitatur priuatis hominibus, ipsorumque arbitrio & prudentiæ relinquatur: cum inde possit esse occasio aperta sapienter mutandi sacrificij istud cum irreuerentia iniuriæque maxima tanti mysterij.

Quartum documentum est: Magnam esse controuersiam, An publica Ecclesiæ, Summiq; Pontificis autoritate Sacerdos licite possit, quod prædictum est: nimirum consecrare vnam Eucharistiæ partem sine alia. Cuius difficultatis partem negantem Suarez probabiliorum indicat, & latius confirmat. Sed nobis satis est in tota Ecclesiâ nullum esse talis dispensationis usum: sed in omnibus regionibus etiâ frigidissimis integre cõfici hoc ipsum sacramentum, quia per Dei prouidentiam, nec in illis deest vinum, saltem aliunde mari allarum.

QUÆRI POTEST QUARTO, An de necessitate huius sacramenti sit, vt Sacerdos præsentem habeat materiam consecrandam?

Ad quod communis responsio est affirmatiua, fundata in Christi institutione: quam vltra Ecclesiæ traditionem indicant verba formæ, Hoc est corpus meum. Et, Hic est calix sanguinis mei. Nam pronomina, hoc & hic, ex vi suæ significationis designant rem præsentem. Difficultas autem est quæ & qualis esse debeat talis præsentia: cuius explicationem persequitur Suarez in cit. disput. 43. sect. 5. Sit autem prima propositio, quam D. Thomæ & aliis pleribus idem tribuit. Ad talem præsentiam requiri, vt materia aliquo modo sit coram ministro; nec omnino sit illi à tergo. Probatur; quia res quæ nullo modo est coram homine, non potest apte ac proprie denotari per pronomen, hoc, substantiæ sumptum, & simpliciter prolatur: vt patet ex communi concipiendi modo hominum, qui audientes sic proferentem, iudicant ipsum loqui improprie, nisi indicet aliquid quod ipse habeat ante faciem, aut cer-

te digito, vel alio simili signo ostendat, si à tergo aliquatenus sit.

Secunda propositio, in qua omnes fere Doct. res continere idem Suarez notat, est, talem distantiam non debere esse nimiam: quia quod valde distat, magis proprie significatur per pronomen, illud, quam per pronomen hoc. Quanta autem propinquitas sit necessaria, vt distantia non censeatur nimia, nulla certa regula præscribi potest; sed moraliter id diiudicandum est sic inspectis circumstantiis, quod pateat talem esse, vt dubitari nequeat, quin veritas & proprietates formæ sacramenti retineatur. Ceterum nihil consultius est, quam seruare in ea re communiem vsum Ecclesiæ, declaratum in rubricis Missalis: à quo vsu is qui in dubio recedit, grauiter peccat: tanquam expoiens se periculo nihil faciendi consecrando.

Tertia propositio est: Non esse necessarium ad hoc sacramentum, materiam actu tangi: neque ita propinquam esse, vt à Ministro tangi possit, vel vt sonus prolationis formæ ad eam petueniat. Ratio est: quia ex vi verborum formæ, nihil talium necessarium est ad hoc sacramentum. Quod etiam vsus Ecclesiæ declarat, quo Sacerdos plures hostias consecrare solet ad communicandum populum: quarum cum alia aliis ob multitudinem superponantur, nec omnes sic positas tangere potest, nec ad eas eacrem, sonum prolationis formæ deferentem transmittere: sicut nec quando velo, aut alio operculo hostiæ consecrandæ reguntur. Vbi aduertit obiectu corporis opaci impedientis ne materia sacramenti tangi aut videri possit: tunc impediri præsentiam ad sacramentum necessariam, quando arbitrio prudentis, inde fit vt formæ proprietates & veritas tollatur; alias, non. Et sic panis, vel vinum, velo aliquo opertum, aut in vase inclusum consecrari potest: quia id non tollit præsentiam secundum humanum modum: ita vt ea propriissime designari possit per pronomen hoc, seruata eiuudem propria significatione. Namque continens, & contentum, quoad præsentiam per modum vnius designantur. Sic enim quis de sacculo in quo pecunia habet, proprie dicit: Hæc est mea pecunia: & de amphora vini vere dicit: Hoc est meum vinum: siquidem sit iustus possessor. Panis vero & vinum existens post parietem, non potest consecrari ex omnium Doctorem sententiâ, vt notat Suarez: quia reuera humano modo est absens, nec de eo proprie diceretur: Hic est; sed, Illic est vinum.

QUÆRI POTEST QUINTO, An de necessitate sacramenti Eucharistiæ sit certa determinataque materiæ quantitas: Ad hoc vt D. Thomas, par. quæst. 74. art. 1. (cuius sententiam elucidant Sorus in 4. dist. 9. quæst. vnicâ, art. 2. Suarez disput. 43. sect. 6. 7. 8. Greg. à Valen. tom. 4. disput. 6. quæst. 2. pun. 2.) sic & alij Theologi communiter (teste eodem Greg.) respondent negatiue: hoc est, neque quoad magnitudinem, neque quoad paruitatem, ad istud sacramentum requiri determinatam quantitatem panis & vini. Ratio est: quia ad Eucharistiæ talis quantitas materiæ sufficit, & requiritur: qualis sufficit, vt sub speciebus panis & vini, desinente eorum substantia vi consecrationis, corpus & sanguis Christi continentur: adeoque vt per conuersionem substantiæ panis & vini in corpus & sanguinem Christi, id ipsum sacramentum perficiatur; qualis est quæcumque quantitas, in qua fuerit antea vera panis & vini substantia, quæ potuerit in corpus, & sanguinem Christi conuerti: quandoquidem ex Christi institutione nihil habemus aliud, nisi quod panis & vinum sint sacramenti huius materia: non autem quod in aliqua determinata quantitate esse debeant. Nam maxime deberent esse in ea, in qua Christus ipse consecrauit. At id non est necessarium: quoniam dicendum esset alioqui nunquam licere, nec maioris, nec minoris quantitates panem & vinum consecrare: quod esset damnare Ecclesiæ vsum communiter receptum. Quocirca tanta secundum magnitudinem materia panis & vini est consecrabilis, quanta moraliter & secundum humanum modum, censerit potest præsens consecranti, nec tollere proprietatem & veritatem pronominum hoc, & hic, iuxta antedicta.

Secundum paruitatem vero nullam requirere determinationem: sed quantumcumque exiguum panis & vini

particulam, consecrabilem esse, dummodo in ea conseruetur substantia panis & vini, quae possit conuerti in corpus & sanguinem Christi. Si tamen detur panis aut vinum in tam parua quantitate, vt licet possit conseruari, non possit tamen obici sensibus humanis, etiam perspicacissimis putat Suarez verum esse quod à Ioan. Maiore dictum reprehendunt Sotus & à Valentia: nempe talem materiam non esse aptam ad consecrationem: quia humano modo insensibilis est, nec potest pronomibus *Hic* vel *Hoc* sensibilibiter demonstrari. Accedit quod vt minima aqua gutta negatur esse sufficiens baptismi materia: quia moraliter loquendo non valet ad vsum ablutionis, ad quae aqua in baptismo instituitur: sic insensibilis particula panis aut vini neganda sit materia esse sufficiens Eucharistia: quia moraliter loquendo non valet ad vsum ad quem panis & vinum in ea instituuntur. Is enim est proxime quidem vt ratio sacramenti in ipsa Eucharistia compleatur per eorundem accidentia, quae consecratione facta manent cum corpore & sanguine Christi. Etenim Eucharistia, perinde ac ceteris sacramentis, conuenit symbolum esse rei sacrae, & visibilem formam inuisibilis gratiae, ex Concil. Trid. sess. 13. cap. 3. Nec vero capi potest quomodo per accidentia inuisibilis particulae panis aut vini, Eucharistia censeatur forma visibilis. Remota autem idem vsum est, vt sub talibus speciebus corpus & sanguis Christi per modum cibi & potus sumi possint ab hominibus. At quod insensibile est, comestibile non est aut potabile. Verum tamen hoc non obitante, magna cura prouidendum est, ne quidquam, quantum cumque minimum, de tanto sacramento relinquatur neglectum: quia si qua in re, maxime in hac, omnium sanctissima, nos timoratos esse oportet.

18.

QVÆRI POTEST SEXTO: An de eadem necessitate sit, consecrationem ex intentione Ministri definitum ad certum in indiuiduo panem & vinum: seu, quod idem est, Ministri intentionem consecrandi ferri in hunc particularem panem, & in hoc particulare vinum?

Ad quod communis responsio est affirmatiua, quam Suarez in citata disput. 43. sect. 6. confirmat. Sufficit nobis illa ratio, quod si Minister non intendat certam, & in singulari determinatam materiam consecrare; forma quae profert, non verificetur: quia dicendo *Hoc* vel *Hic*, non demonstrabit particularem materiam, quam idiplam pronomen indicat. Ex qua responsione Authores multa inferunt, quae idem Suarez refert. Primum est, si quis habeat presentes octo hostias, & sex tantum consecrare intendat, non determinando quas, nihil efficere: quia non intendit consecrare omnes; neque has potius quam illas. Secundum est, si Sacerdos existimans se habere in manibus vnā tantum hostiam, duas habeat, & consecret: vtramque esse consecratam; quia deceptio illius priuata, non tollit intentionem debitam, quae moraliter est circa materiam presentem, prout ipsa proponitur re ipsa. Idem est iudicandum, si cum Sacerdos putet se sumplisse tantum decem hostias consecrandas, inueniantur vndecim, vel quia deceptus est numerando, vel alius ipso nesciente vnā addidit, aut vnā iam ibi erat, nec aduertit. Ita notat Sylu. *Eucharistia* 2. *quest.* 6. Secus esset vero, si Sacerdos determinate intendat decem tantum consecrare, & haberet vndecim presentes: nam consecratio tunc nulla est, vt ibidem quoque notat Sylu. Et ratio est, quia vnā earum debet necessario centeri non consecrata. Cur autem haec potius quam illa censeatur, nulla est ratio.

19.

Tertium est, quod Nauarrus ex Scoto, Angelo, Panormit. & cōmuni Canonistarum, sententia habet in Enchir. cap. 25. num. 91. Eum, qui multas hostias consecrandas accepit, & postea in actuali consecratione, tantum recordatur eius quam habet in manibus, verba consecrationis profereudo, consecrare omnes. Quia licet non habeat intentionem actualem eius consecrandi, habet tamen virtualem (quam sufficere sententia est D. Thomae & Theologorum communis, quemadmodum loco citato habet Sylu. *quest.*) proueniens ab actuali eius consecrandi, quam tunc habuit, cum accepit consecrandas. Sed bene notat Suarez istud esse moraliter intelligendum; vt procedat, dummodo

omnes illae hostiae sint praesentes consecranti, prout debent esse, iuxta Ecclesiae morem & Ministri debitam intentionem. Et esse censentur, quando sunt super altare, in quo Missae sacrificium peragitur; non item si alibi relictas, tradantur omnino obliuioni: tunc enim probabiliter indicatur eas non esse consecratas propter defectum debite intentionis actualis, ex qua promanet debita intentio virtualis eas consecrandi praesentes, neque aliter quam ferat mos Ecclesiae.

Quartum est: Si aliqua sint guttae vini, vel extra calicem, vel in calice separatae à toto vino, quod in calice ipso continetur, eas probabiliter iudicari non consecratas, ob defectum intentionis. Namque intentio habenda circa materiam calicis, est vt Sacerdos intendat consecrare illud quod per modum vnus continui potabile exilit in calicem.

PARS ALTERA CAPITIS.

De materia consecrationis corporis Christi.

QVÆRI POTEST SEPTIMO: Quisnam panis sit propria materia consecrationis corporis Christi?

Respondendum est, esse panem triticum: ita vt in alio non perficiatur consecratio. Quae est communis Theologorum sententia, vt notat Suarez *disput.* 44. *sect.* 1. Pro qua facit authoritas Concilij Florent. in illius Armen. cuius verba sunt: Tertium est Eucharistiae sacramentum: cuius materia est panis triticus. Hinc dicitur in Carechismo ad Parochos edito iussu Concilij Trident. cap. de Eucharistia, quod nullus panis nisi triticus, apta ad sacramentum materia, putandus sit: quia id Apostolica traditio nos docuit: & Ecclesiae Catholicae auctoritas firmavit. Vbi etiam duplex ratio, seu congruentia eius rei tangitur. Altera, quod quando panis absolute dicitur, triticus intelligitur, institutus imprimis ad hominem cibandum: nam ceteri panes instituantur ad supplendum illius defectum: neque absolute dicuntur panes, facta cum illo comparatione, sed cum additione, panis hordeaceus, panis ex auena, ex pisce, ex glandibus; & sic de aliis. Altera est: quod cum iustum fuerit in veteri Testamento vt panes propositionis, qui hoc sacramentum significabant, ex limba conficerentur: consentaneum sane est sentire, panem consecrandum in Eucharistia, ex farina potissima, qualis est triticea, confectum esse, debere: sicque communis Ecclesiae vsum semper est. Christi institutionem interpretatus.

Atque hinc Suarez quaedam recte infert. Primum est de pane facto ex fructibus, aut ex leguminibus, aut ex granis, de quibus constat quod non sint triticum, vt de *bardeo* & *auena* certum est, negandum esse omnino quod sit huius sacramenti sufficiens materia.

Secundum est, omnem panem confectum ex grano, de quo reuera constat quod sit triticum, quantumuis aliter nominetur, esse accommodatam materiam huius sacramenti: vt de siligine exemplum D. Thomas proponit 3. *par. quest.* 73. *artic.* 3. *ad 2.* quae nascitur ex tritico lato in terra sterili.

Tertium est, quodcumque granum aliquod est tale, vt dubitetur an sit triticum, velut de zea (quae Gallice dicitur *estriane*) & de nonnullis aliis: panem ex illis confectum materiam esse Eucharistiae dubiam. Quae dubietas facit, vt praeterea & moraliter nunquam in tali materia faciendum sit hoc sacramentum. Nam sicut summa reuerentia ei debetur: ita summe cauendum est in eo periculum facile gij, quod imminet conficiendo illud in alia materia, quam ceira.

Quartum est: Si panis factus sit ex mixtione farinae tritici, & farinae siliginis, ex eo confici sacramentum: quia non obstante illa granorum differentia, totus & secundum omnes suas partes est materia accommodata ad Eucharistiae consecrationem. Si vero factus sit ex mixtione tritici, & aliorum granorum, quae constat non esse de genere tritici, sacramentum ex eo non perfici, si pars tritici fuerit minor, aut si aequalis: perfici autem, si fuerit notabiliter maior.

maior. Quae est doctrina D. Thomae in cit. art. 3. ad 3. Et probatur, quia in confectione panis interueniente farinae mixtione facta pinfendo & coquendo, maior pars aham trahit ad suam speciem: alioqui panis factus ex tritico male purgato, non esset censendus triticeus: quod est contra communem aestimationem hominum qua talis panis in usu iudicatur triticeus.

QVARI POTEST OCTAVO: Quae requirantur in pane triticeo, vt censeatur materia ad Eucharistiam accommodata.

Respondendum est, quatuor requiri, quae ex communi Theologorum sententia Suarez adfert in citata disput. 44. sect. 2.

Primum est, vt coagmentatus sit ex farina triticea, eaque non corrupta, sed seruante suam naturam, & ex aqua naturali: adeo vt coagmentatus ex eadem farina & lacte, aut oleo, vel alio simili liquore, non sit materia accommodata ad Eucharistiam: quia reuera non est panis positus in hominum usu, vt sit aliorum ciborum velut comes; sed potius est placenta. De mixtione autem alicuius talis liquoris cum aqua naturali iudicandum est, sicut de mixtione farinae non triticeae cum triticea; Eam scilicet non tollere rationem panis vsualis, ad sacramentum necessarium, si aqua naturalis ita superabundet alteri liquori, vt verosimile sit, quod subtractione & coctione illum ad suam speciem trahat.

Secundum est, vt talis panis sit coctus: cruda enim massa sicut non est panis, quo homines in cibum vtantur: ita nec est materia sufficiens ad hoc sacramentum, quod Christus in pane vsuali instituit, vt dubitandum non est.

Tertium est, vt sit panis solo igne coctus: nam massa oleo aut butyro fricta, aut aqua elixa, non est verus panis vsualis: quali vtimur tanquam aliorum ciborum comite, sed potius placenta, lagana, pulres aut quid simile. Nihil refert vero quo instrumento vtimur ad talem panem coquendum, dummodo coctio puro fiat igne; quia sola varietas in proximo continente, & in modo applicandi ignem, non impedit quominus fiat verus panis.

Quantum est, vt panis praedicto modo coctus perseveret in sua substantia: Si enim corruptus sit, iam non est panis, sicut neque acetum est vnum: ideoque non est sufficiens Eucharistiae materia. De qua corruptione vt iudicetur consideranda est, iuxta D. Thomam in cit. art. 3. ad 4. accidentium, vt coloris & saporis mutatio, & num facile fiat resolutio illius, quasi in cineres. Cum autem non est tanta corruptio, quae panis speciem soluat, sed solum aliqua dispositio ad corruptionem, quod aliquis mutatio saporis declarat, tunc censeri quidem potest materia ad sacramentum sufficiens: sed ex eo Eucharistiam consecrans peccat ob irreuerentiam tanti sacramenti. Quod multo magis verum est, cum talia corruptionis signa offeruntur, quae reddat materiam sacramenti dubiam: vt panis qui prius male coctus, postea per compressionem digitorum, quasi in massam redigitur. Nam quamuis talis contractio non videatur sufficiens ad faciendam substantiae mutationem, tamen ex accidentali mutatione quam facit, relinquit rem dubiam. Similiter quando ex amylo, seu amydo panis efficitur: dubium enim est an sit sufficiens materia. De qua re Authores in vtramque partem refert Suarez in fine eiusdem sect. 2. sequens (cum pluribus aliis quos refert) D. Thomae sententiam: qui loco citato partem negantem tenet: quia amyllum est quidem ex tritico, sed ita corrupto, vt ex illo exprimat humorem instar lactis, calore Solis concretescens. Quem humorem accidentia satis ostendunt diuersum esse a farina triticea. Quocirca aqua naturali permixtum, & coctum igne, non licet ad consecrationem corporis Domini assumere. Imo, vt probabilis est, nec valide assumi potest.

QVARI POTEST NONO: An sit de necessitate Eucharistiae, vt panis ex quo conficitur, sit azymus, an vero vt sit fermentatus. Respondendum est, neutrum esse de necessitate sacramenti; vtrumque autem esse de necessitate praeccepti, non tamen similiter: sed vnum in Ecclesia Latina, & alterum in Graeca. Simpliciter autem congruentius esse panem azymum adhibere iuxta ritum Ecclesiae Lati-

nae, quam fermentatum, iuxta ritum Ecclesiae Graecae. Cuius responsionis prima pars est de fide ex definitione Concilij Florent. sect. vltima in literis vnionis Orientalium & Occidentalium: in quibus definitur siue in azymo, siue in fermentato pane triticeo ipsum Domini corpus confici: Sacerdotesque conficere debere vnumquemque iuxta suae Ecclesiae siue Occidentalis, siue Orientalis consuetudinem. Et certe vterque panis est vere panis, nisi massa tantum fermenti admixtum fuerit, vt hoc illam, non autem illa hoc ad suam speciem traxerit. Quo contingente, non censeretur panis ad usum humanum accommodatus: & per consequens nec accommodatus ad sacramentum conficiendum, prout D. Thomas attigit 3. par. quast. 74. art. 4. in fin.

Secunda vero eiusdem responsionis pars (communi consensu recepta, vt notat Suarez disp. 44. sect. 3. dicto 4.) probatur: quia omnes tenentur seruare Ecclesiae suae receptam consuetudinem rationabilem (qualem esse in hac re, vt Latinorum, sic Graecorum, Concilium Florent. loco citato satis iudicauit) quae legis vim habet ex cap. Dilecti, De arbitris. Vnde in cap. finali, De celebratione Missarum, tanquam legis transgressor punitur Sacerdos Latinus, qui in pane fermentato consecrauit. Tertia demum pars, quam, Suarez ibidem dicto 2. certam ait, D. Thomas in corpore citati art. 4. probat primo, ex facto Christi, qui corpus suum consecrauit in azymo. De qua re late Bellarm. in lib. 4. De Eucharistia cap. 7. 8. & 9. Probat 2. ex significatione: quia panis azymus magis significat, quam fermentatus, siue puritatem & sanctitatem corporis, siue etiam puritatem & sanctitatem quam habere debent qui ad hoc sacramentum accedunt, iuxta illud prioris ad Corinth. cap. 5. Itaque epulemur non in fermento veteri, neque in fermento malitiae & nequitiae, sed in azymis sinceritatis & veritatis.]

PARS TERTIA CAPITIS.

De materia consecrationis sanguinis Christi.

QVARI POTEST DECIMO: Vtrum solum vinum ex vuis expressum, sit materia consecrationis Christi.

Ad hoc affirmatiue respondendum est. Nam aperta est Concilij Florentini definitio in instruct. Armen. huius sacramenti materiam, esse panem triticeum, & vinum de vite. Constans etiam est Ecclesiae traditio, Christum Dominum in tali materia instituisse hoc sacramentum: quod satis aperte indicant ipsius verba Matth. 26. Dico autem vobis, Non bibam amodo de hoc genimine vitis. Quae cum non pertineant alio, quam quo proxime antecedentia, quibus declaratur institutio consecrationis; temere certe diceretur in alia quam vini ex vite materia, eandem consecrationem factam esse. Hincque multa inferri solent, quae post alios adferunt Greg. a Valen. tomo 4. disput. 6. quast. 2. puncto 1. & Suarez tom. 3. disp. 45. sect. 1.

Primum est, cuiuscumque generis sit vinum ex vite, hoc est, siue album, siue rubrum, siue clarum, siue obscurum, siue dulce, siue austerum, siue forte, siue debile, valere ad conficiendum hoc sacramentum. Ratio est, quia etiam si diuersitas ea substantialis esset physice: ad institutum tamen Theologicum sufficit, si nihil obster quominus simpliciter & absolute vinum sit ex vite. Vnde sequitur nec inualidum reddi sacramentum, si perficiatur in vino quod est ex diuersis permixtum: nam omnes partes illius sunt sufficiens sacramenti materia.

Secundum est, vinum ex malogranatis aut ex aliis fructibus vel herbis, aut radicibus confectum non sufficere ad hoc sacramentum: quia non est simpliciter vinum; vt communis hominum existimatio & vsus satis ostendit.

Tertium est, succum vuarum etiam maturarum, antequam ex eis exprimat, non esse sufficientem materiam huius sacramenti; quia non est simpliciter vinum: nec (quod requiritur in materia consecrationis sanguinis, iuxta illud Matth. 26. Bibite ex hoc omnes) est potabile. Nam sumens uvas in quibus ille tanquam pars continetur, non dicitur potare, sed comedere. Accedit etiam, quod saltem de praeccepto iuxta cap. Cum omne. De consecr. dist. 2.

ad consecrationem sanguinis Christi, vino admiscenda si aqua; quæ humori adhuc in visis existentis admisceri non potest. Accedit etiam prohibitio talis consecrationis, facta in cap. Didicimus, eadem distinct.

Quartum est, quod D. Thom. habet *quest. 74. art. 5. in fine ex cit. cap. Cum omne*: multum ex visis maturis expressum sufficientem esse quidem materiam sacramenti, non tamen conuenientem, donec concoctione purgatum sit lordibus, & fex subleat. Est enim verum vinum, utpote vim habens calcificandi, & inebriandi, suoque calore deducens seipsum ad perfectum suum statum: & est potabile, quamvis propter impuritatem non soleat inter homines regulariter adhiberi in potum. Propter quam causam nec decet illud assumere ad sanguinis Domini consecrationem: assumendoque ut notat Suarez committitur peccatum, suo genere graue: tum ob talem indecentiam coniunctam cum aliqua tanti sacramenti irreuerentia: tum ob contrariam Ecclesie consuetudinem & prohibitionem.

25. Quintum est, quod etiam D. Thomas habet in *cit. art. 5. ad 3. Agrestam seu omphacium non esse sufficientem materiam huius sacramenti*: quia non est liquor potabilis per modum vini: nec magis naturam vini habet, ut diuersitas effectuum ostendit, quam massa naturam panis. Idem constat ex Missali Romano de defectibus Missæ.

Sextum est, quod adhuc ibidem habet D. Thomas ad 2. *ut & Missale Romanum*: neque acetum esse sufficientem materiam huius sacramenti: quoniam esse vinum, secundum suam substantiam corruptum: ut iudicio est, quod non contingat regressus in vinum ex aceto. Quæ de causa Aristoteles 8. Metaph. textu 14. acetum comparat cadaueri. Idem est iudicandum de quocumque alio vino corrupto, ut de sapa, quæ Gallie vocari solet *vin cuit*. Nam non esse vinum verum argumentum est: tum quod non inebriet, tum quod per modum cibi sit comestibilis potius, quam potabilis. De vino vero acetente D. Thomas (quem in his Theologi communiter sequuntur) monet: cum ipsum sit in via ad corruptionem, quam diu substantialem vini formam adhuc retinet, materiam esse sufficientem huius sacramenti: in eo tamen consecrare peccatum esse graue pro ratione dubij, utrum ipsum sit corruptum. Nam quod tale dubium maius fuerit, eo maior irreuerentia committetur in consecrando.

Idem iudicium est de omni alio vino, de cuius corruptione possit dubitari, propter nimiam aquæ aut alterius rei permixtionem. Sic enim de lora quæ fit aliqua quantitate aquæ admixta visis, postquam iam ex illis expressus est humor, sitne sufficiens huius sacramenti materia, iudicandum est iuxta minorem vel maiorem expressionem vuarum, & quantitatem aquæ illis admixtæ ad conficiendum talem liquorem. Quidquid autem sit, propter reuerentiam tanto sacramento debitam, peccatum est graue in tali materia consecrare, ut monet Suarez: & eo grauius quo dubium maius fuerit.

Addit idem in fine eiusdem sectionis difficultatem de vino congelato: utrum sit materia sufficiens ad hoc sacramentum. Et pro vtraque parte citatis Authoribus affirmantem sequitur: quia congelatio non corrumpit substantiam vini: sicut nec olei, vel aquæ: ut signum est quod liquefactum habeat effectus & qualitates vini; ideoque & naturam: Quod quidem supponitur in Missali Romano, cum agendo de defectibus contingentibus in missa; dicitur si contingat in calice vinum consecratum congelari, debere liquefieri & consumi tanquam verum sacramentum. Nec refert, quod vinum congelatum non sit potabile: quia id solum est per accidens, & ab extrinseco: etenim per se, ac secundum interiorem suam naturam est potabile: illudque extrinsecum impedimentum facile tolli potest: sola scilicet liquefactione: sicut panis qui ita induruit, ut dentibus frangi non possit, per se comestibile est, & durities impediens ne comedatur, facile tollitur madefactione.

26. QVÆRI POTEST VLTIMO: Quid tenendum sit de aqua miscenda vino consecrando?

De hac re lata Suarez *disputatione 45. sect. 2. 3. & 4.* nos paucis indicabimus, quæ sufficere videantur ad nostrum

institutum. Primum est, certum esse, quod aqua naturalis miscenda sit vino consecrando ex perpetua Ecclesie traditione (de qua Greg. à Valent. tom. 4. disp. 6. quæst. 2. puncto 1. col. 919. & Bellarm. lib. 4. De Euchar. cap. 10. & 11.) itemque ex eiusdem Ecclesie præcepto, cuius meminit Concilium Trident. sess. 22. cap. 7. Et ratio est illius assignat: tum ex Christi exemplo, qui creditur aquam vino miscuisse, tum ex significatione, quam habet talis mixtio, tam effusionis sanguinis & aquæ ex latere Christi in cruce pendentis: quæ coniunctionis fidelium cum ipso Christo: nam aquarum nomine in sacra Scriptura populi intelliguntur Apoc. 17. Accedit quod in ead. sess. can. 9. Concilium anathematizat eum qui non esse miscendam vino in calice offerendo, eo quod sit contra Christi institutionem.

Secundum est: Communem Theologorum sensum esse, prout meminit Suarez in *cit. sect. 2. dicto 1. prædictam necessitatem solum esse præcepti, non autem sacramenti*: ita ut is qui tentat consecrare in solo vino, vere conficiat sacramentum, cōuertendo in idipsum vinum in sanguinem Christi. Pro qua sententia præter ea quæ D. Thomas habet 3. *part. quest. 74. art. 7.* facit quod Concil. Trident. sess. 13. agens de hoc sacramento nihil de aquæ mixtione dixerit, & in ante citato cap. 7. postea de Missæ sacrificio agens, tantum dicit eam mixtionem præceptum esse ab Ecclesia. Facit etiam Concilium Florent. in instructo. Amenorum simpliciter dicens materiam huius sacramenti esse panem triticum & vinum de vite: nec addens, *Cui admixta sit aqua*; sed mutato loquendi modo subdit. Cuiante consecrationem aqua modicissima misceri debet: talis reddens eas ipsas causas quas paulo ante ex Concilio Trident. retulimus Ecclesiastici præcepti. Vnde merito conicitur illud quoque Concilium non aliam cognouisse prædictæ mixtionis necessitatem quam præcepti.

De quo præcepto Suarez *sub finem secunde sectionis citate*, dubia quædam tractat, in quibus non immorabimur contenti de eo monere, quod catechismus ad Parochos habet in cap. De Eucharistia: transgressione illius committi peccatum mortale, propter graues rationes ante relatas ex Concilio Trident. obseruationem illius exigentes. Idem quoque ostendunt graues pænæ transgressori impostæ. Nam in cap. Cum omne crimen De consecrat. distinct. 2. ipso facto suspenditur ab officio, & in cap. finali De celebrat. Missarum, priuatur officio simul & beneficio.

27. Tertium est: In tali mixtione ad vitandum peccatum, seruandam esse reuerentiam sacramenti: & ordinariam consuetudinem Ecclesie: nec nouum ritum introducendum: ideoque illam aquam, quæ vino consecrando misceretur, debere esse veram, & elementarem aquam: qualis profluit ex latere Christi. iuxta cap. In quadam. De celebrat. Missarum. Item debere misceri in modica quantitate, prout in memorato Catechismo traditur. Vnde in cap. Perniciosus De celebrat. Missarum reprehenditur abusus eorum, qui aquam in maiore quantitate miscunt quam vinum. Et licet in Concil. Triburiensi cap. 19. statuat. talem mixtionem sic debere fieri, ut duæ partes sint vini, & tertia aquæ, tamen ex Concilio Florent. cuius verba ante retulimus, habetur miscendam esse modicissimam aquam. Vnde, ut inquit Suarez *sect. 3.* qualibet guttula aquæ, potest esse sufficiens; iam quia sufficit ad significationem, cum sit vera aqua sensibilis, quam quia eo erit certius, quod illa non possit vini corrumpere, sed potius illa possit in ipsum conuerri. Quamquam nihil est quod quis angatur scrupulo, si quatuor vel sex, aut etiam aliquanto plures guttæ in calicem labantur, dummodo adhuc ea notabiliter modica sit respectu vini.

28. Quartum est, quod alios auctores citant, certum esse ait Suarez in eadem *sect. 3. versu finem*: Hanc mixtionem faciendam esse tempore sacrificij, & in ipso sacro calice, ut sacra ceremonia esse, & sacram habere significationem censetur. Vnde non debet domi fieri, vel in vaseculo antequam mysteria aut preparatio ad illa inchoentur. Infundendam autem esse aquam in calicem iam habentem vinum ad consecrationem deputatam intentione ministræ, idque ante calicis oblationem, vniuersalis Ecclesie visus ostendit.

Vnde

Vnde grauius peccaret qui aliter faceret. Quod si quis omniam ex negligentia vel obliuione, aduerteret post ipsam oblationem, sed ante consecrationem, deberet statim eum defectum supplere, non item post consecrationem. Neque enim sanguini Christi miscenda est aqua, sed vino consecrando in Christi sanguinem. De eo autem quod aliqui in principio Missæ talem mixtionem faciunt, & alii post Euangelium, nihil occurrit dicendum, nisi securum quemque fore, si in eo sequatur Ecclesiæ suæ consuetudinem approbatam. Resaret hic inquirendum, quid fiat de aqua illa permixta vino: postquam hoc conuersum est in Christi sanguinem: sed quia ad nostrum institutum non facit, & longiorem disputationem requirit, ipsum relinquemus auido sciendi, videndum apud Suarezium in sequenti sect. 4.

CAPVT III.

De forma sacramenti Eucharistie.

SVMMARIVM.

- 28 Ex duabus partibus integratur forma Eucharistia: & quatenus in hac, illa maneat.
- 29 In quibus verbis ead. in forma consistat.
- 30 In his quatuor vocibus. Hoc est corpus meum, consistit forma consecrationis panis in corpus Christi.
- 31 In quibus forma consecrationis vini in sanguinem Christi consistat.
- 32 Responso ad quædam obiectiones de eadem forma.
- 33 Nihil eorum, que ex Missali habentur proferenda in consecratione, omitti debet: quidquid aliqua dicantur non esse de necessitate sacramenti.
- 34 Forma sacramenti Eucharistie efficit id quod significat.
- 35 Que sit mutatio que in pane & vino fit per consecrationem.
- 36 Quid panis & vinum remaneat post consecrationem.
- 37 De eo quod ex vi verborum consecrationis continetur sub accidentibus panis & vini.
- 38 De modo quo Christus continetur in Eucharistia.
- 39 De modo quo presentia Christi dependet a speciebus quibus continetur.

38. **S**ICVT in Eucharistia sacramento duæ sunt partiales materia, vnam completam componentes: ita & sunt duæ partiales formæ, conficientes vnam integram: nimirum forma consecrationis panis in corpus Christi, & forma consecrationis vini in sanguinem Christi, quibus nonnulla sunt communia, & nonnulla cuiusque propria. Vtraque late persequitur Suarez *disp. 58. 59. & 60.* Necessaria ad nostrum institutum complectemur aliquot documentis. Ac primo communia.

Primum est, quod habet Greg. à Valen. *tom. 4. disput. 6. quæst. 6. in fine*, differentiam esse quoad formam inter Eucharistiam & reliqua sacramenta: quod hæc, quia in usu consistunt, non sunt nisi tempore illo quo extrahuntur forma: Eucharistia vero maneat, tunc etiam cum ipsius forma transit: quoniam est quid permanens, quod potest essentiam suam retinere: forma quidem sua sublata re ipsa, sed quæ virtute in materia remaneat. Etenim essentia huius sacramenti consistit in sacramentali significatione, qua Christus in eo præsens, tanquam spiritalis cibus significatur per materiam, & per formam in ea manentem virtute hoc nomine, quod species sacramentales, per verba sacramentalia quæ præcesserunt, maneat ad determinate significandum præsentem in illis Christum, vt spiritalem animarum cibum. Quo etiam nomine eadem forma, ad gratiam, quæ usu Eucharistiæ percipitur, esse sentienda est concurrere, tanquam Dei instrumentum: ita vt id quod commune est omnibus sacramentorum formis, vt ad gratiæ productionem cum suis materiis concurrant instrumentaliter, non negetur formæ sacramenti Eucharistiæ: cui cum cæteris sacramentis commune est, efficax signum esse gratiæ.

29. Secundum documentum est: Verba sufficientia & necessaria ad conficiendum Eucharistiæ sacramentum,

esse illa quibus Christus ipsum confecit. Ita definit Concilium Florent. in instruct. Armen. cum ait formam huius sacramenti esse verba Saluatoris, quibus conficitur hoc sacramentum: vel (vt quædam exemplaria habere notat Suarez) quibus confecit hoc sacramentum. Cuius definitionis meminit Catechismus ad Parochos in cap. De Eucharistia: ad eamque addit cap. Cum Martha. De celebr. Missarum: & communis tam Canonista: vt, quam Theologorum consensus, quemadmodum notat Bellar. in *lib. 4. De Eucharistia, c. 12.* Immo vero omnes nostri maiores, prout habet Concil. Trident. *sess. 13. cap. 1.* quotquot de hoc sacramento disseruerunt, aperte professi sunt redemptionem nostram in vltima cœna hoc tam admirabile sacramentum instituisse, cum post panis vini que benedictionem, se suum corpus præbere ac suum sanguinem disferens verbis restatus est. Quæ quidem verba Matth. 26. Marc. 14. Luc. 22. commemorata, & à D. Paulo in priori ad Corinth. 11. repetita, in Canonem Missæ translata sunt cum dicitur, Qui pridie quam pateretur, &c. Auctoritates antiquorum habent Bellar. in seq. cap. 13. & Suarez *disp. 58. sect. 1. & 3.* Vbi ipse infert ad consecrandum, non esse simpliciter necessarium totum Missæ canonem: quamuis sit necessarium de præcepto Ecclesiæ. Immo nec eius partes alias, quam constantes verbis, quibus Dominus noster consecrauit, de quibus postea. Id quod latius explicatum videri potest apud eundem authorem, ibidem.

Tertium documentum est: Graues difficultates moueri circa formam huius sacramenti, vt intelligatur quomodo sit vera. Sed quia paucis expediri non possunt, & speculatiue sunt, nec ad nostrum institutum necessariae, illarum explicationem satis familiarem relinquemus ei qui volet videndam apud Greg. à Valen. in citata quæst. 6. puncto 2. plenior vero apud Suarez. in sect. 4. 5. 6. & 7. sequentibus.

30. Quartum documentum est: Quod hæc quatuor voces: Hoc est corpus meum, sint de necessitate & essentia formæ huius sacramenti. Nam dubium non est, quin illis potissimum, Christus Dominus noster panem consecrauit in huius sacramenti institutione. Vnde hanc describentes Euangelistæ, & post eos D. Paulus, summa diligentia, & absque variatione referunt eadem voces, in eadem institutione esse à Christo prolatas: & Ecclesia Catholica perpetuo vsa est illa consecrationis forma, tanquam ab ipso Christo seruata: quemadmodum habet supra memoratus Catechismus. Accedit ratio D. Thom. 3. *par. quæst. 78. art. 2.* quod ex potissimum voces significant id quod censetur effici in hoc sacramento, dum forma illius profertur super panem: nimirum conuersio eiusdem panis in corpus Christi. Quare in iisdem potissimum huius sacramenti forma consistet, quæ de se requirit, vt ipsa talem conuersionem significando, illam efficiat.

Vnde intelligitur, quod Suarez *disp. 59. sect. 1.* plenius confirmat, non pertinere ad formam huius sacramenti verba Christi, quæ prædictas voces præcedunt apud D. Mattheum & D. Paulum locis cit. *Accipite & manducate*, quia non significant conuersionem prædictam, neque Christi præsentiam, prout proprium est formæ huius sacramenti; sed solum huius sacramenti usum commendat: qui non atinet ad eius essentiam: & per consequens, nec verba quibus ille significatur, attingunt ad eandem formam. Cuius rei indicium est, quod D. Lucas illorum non meminerit cap. 22. ait enim, Et accepto pane gratias egit, & fregit, & dedit eis dicens: Hoc est corpus meum, quod pro vobis tradetur. Credibile est enim commemorantem tanti sacramenti institutionem, voluisse narrare eam integre quoad essentialia: præsertim cum scopus narrationis esset, vt quod erat institutum, reuocaretur in usum.

Pari modo intelligitur neque ad formam huius sacramenti pertinere verba quæ his (Hoc est corpus meum) D. Lucas adiungit, *quod pro vobis datur*,] aut quæ D. Paulus, *quod pro vobis tradetur*, quandoquidem illorum D. Mattheus, & D. Marcus non meminerunt: atque sine illis plene significatur conuersio panis in corpus Christi. Vnde Romana Ecclesia sine illis consecrat. In quo eam errare